

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

Núm. 1898 — Anv XXXVII

BARCELONA 14 DE MAIG DE 1915

PERIODIC HUMORISTIC IL·LUSTRAT

10 cèntims — Atrassats: 20

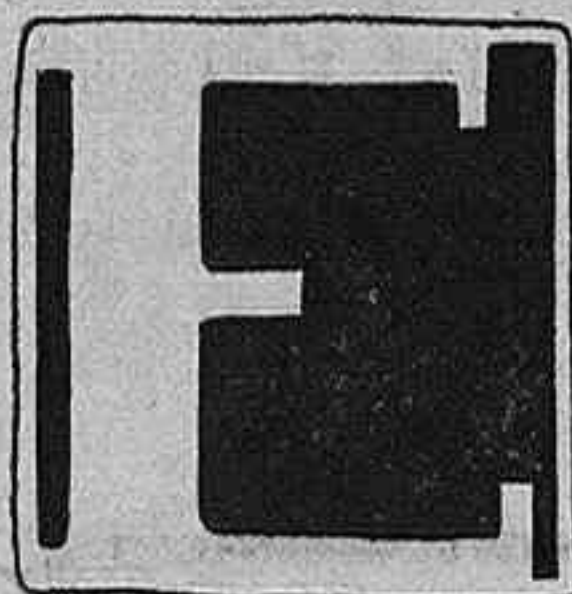

TERMES POPULARS DE CRIMINOLOGÍA

La punyalada "trapera"

GERMANÒFILS

l pedant.—Cursi de cap a peus, cursi tot d'una peça. Per les botines xarolades i amb canya detonant, cursi. Per la seva indumentaria de rastà província, cursi. Per la seva clenxa llustrosa, que el barber cuida cada

dia, cursi. No ha parit mare, ximple més primmirat que ell. S'estira els punys quan parla, els pantalons fins a mitja cama al seure i la corbata a estones. Té *palco* a la «Buena», a la «Sala Imperi» de tant en tant i pren cafè amb els amics a l'«Ateneo», d'on són socis per a tenir-hi també *palco*. En la conversa diu: «Jo entenc...» «En Rousseau, deia...» «Els que hem llegit una mica...». Posat a fer-se una cultura, dubtà entre la Sociologia i l'Economia. Aquest dubte el resolgué immediatament al inscriure's soci de l'«Ateneo». La papereta d'inscripció li demanava la secció a que volia pertànyer i ell no vacil·là... «Secció de Ciències Morals i Polítiques». Però d'economista ho és ja tot-hom, ho són en Graell, en Ras, en Manel Reventós, en Rahola, l'Aguilera, en Tallada, en Noguer i Comet, fins en Pere Corominas, i se decidí per la Sociologia. Aleshores s'enterà que Spencer no era un oficial de cavalleria que sempre guanya premis en les curses de cavalls.

Quan aparegué el tristement famós Manifest dels Amics de l'Unitat, etc., ell hi volgué ésser. ¿No tenia pena a la «Buena» i a l'«Ateneo»? Doncs també a l'Unitat Moral d'Europa. ¿No havia pertenescut a l'«Unió Catalana» i a l'«Esquerra»? Doncs ara, com a sociòleg, se faria d'aquest partit que en Balzac, primer, i en *Xenius*, després, han anomenat partit de l'intel·ligència.

Quan algú se'n extranya de que tinguem *a priori*, per germanòfils an els pedants, li fem aquesta pregunta:

—Vostè, què creu que pot ésser, fulano, el sociòleg?

—No ho sé.

—Germanòfil, fatalment ha d'ésser germanòfil.

Passen uns dies. L'amic topa amb nosaltres i una mica defraudat, una mica avergonyit per la confirmació dels nostres dots profètics, ens diu:

—Home, sí, efectivament, fulano — el sociòleg — és germanòfil.

L'anarquista llògic.—Aquest home té la vigorosa anatomia de l'obrer que en les litografies al·legòriques representa el Progrés, amb una bandera a la mà. Parla de la ciència, la llibertat i el dret, com si fossin de carn i ossos. Unicament lo més vagorós és lo que més estima i

de lo que'n sab més: L'Anarquía. L'Anarquía, per a ell és la llògica i aquesta li diu que per a edificar se té de destruir. Els alemanys destrueixen? Doncs deuen ésser admirats i apoiats. I com que ell ha llegit l'Historia Universal de la Clemencia Jacquinet, subratlla la seva admiració amb una teoria:

—En l'història no hi han hagut més que quatre espècies d'homes veritablement revolucionaris, els iconoclastes, els jacobins, nosaltres els anarquistes i els alemanys. ¿Que aquestos arriben a enderrocar l'estàtua d'en Ferrer? No hi farà res. Lovaina era la petita Roma del Nord, i si Roma és l'acció del catolicisme, Lovaina era el pensament. En tot el nord de França ja no queda un temple sense destruir i els Cristos i les imatges dels calvaris, jauen mutilades pels camins. S'han apoderat de les terres, expropiant-les dels seus amos, han estripat totes les convencions legals i han incomplert tots els tractats. On diuen ells Alemanya, poseu-hi Poble, i a lo que anomenen Guerra, apel·leu-ho Revolució i tindreu la realització del nostre ideal. ¿En nom de què, els burgesos que tan admiren als alemanys, s'oposaran a la nostra Revolució que enrunarà les catedrals, expropiarà les terres i estriparà totes les lleis?

—Però, i aqueixos dolors enormes que deixen darrera seu els alemanys? I els ignocents que moren?

—Fins amb això s'assemblen a nosaltres, els anarquistes, els alemanys. Quan an en Ravachol succeia l'Henry i an aquest en Vaillant i an en Vaillant en Santa Caserio, responíem an aquells que ens recriminaven llencessim els explosius en mig de la gent vulgar i indiferenta: No n'hi han d'ignocents! Els alemanys reproduïen el nostre crit. Fixi's que la nostra bandera és vermella i negra i vermella i negra és la seva. El groc hi sobra a la bandera alemanya.

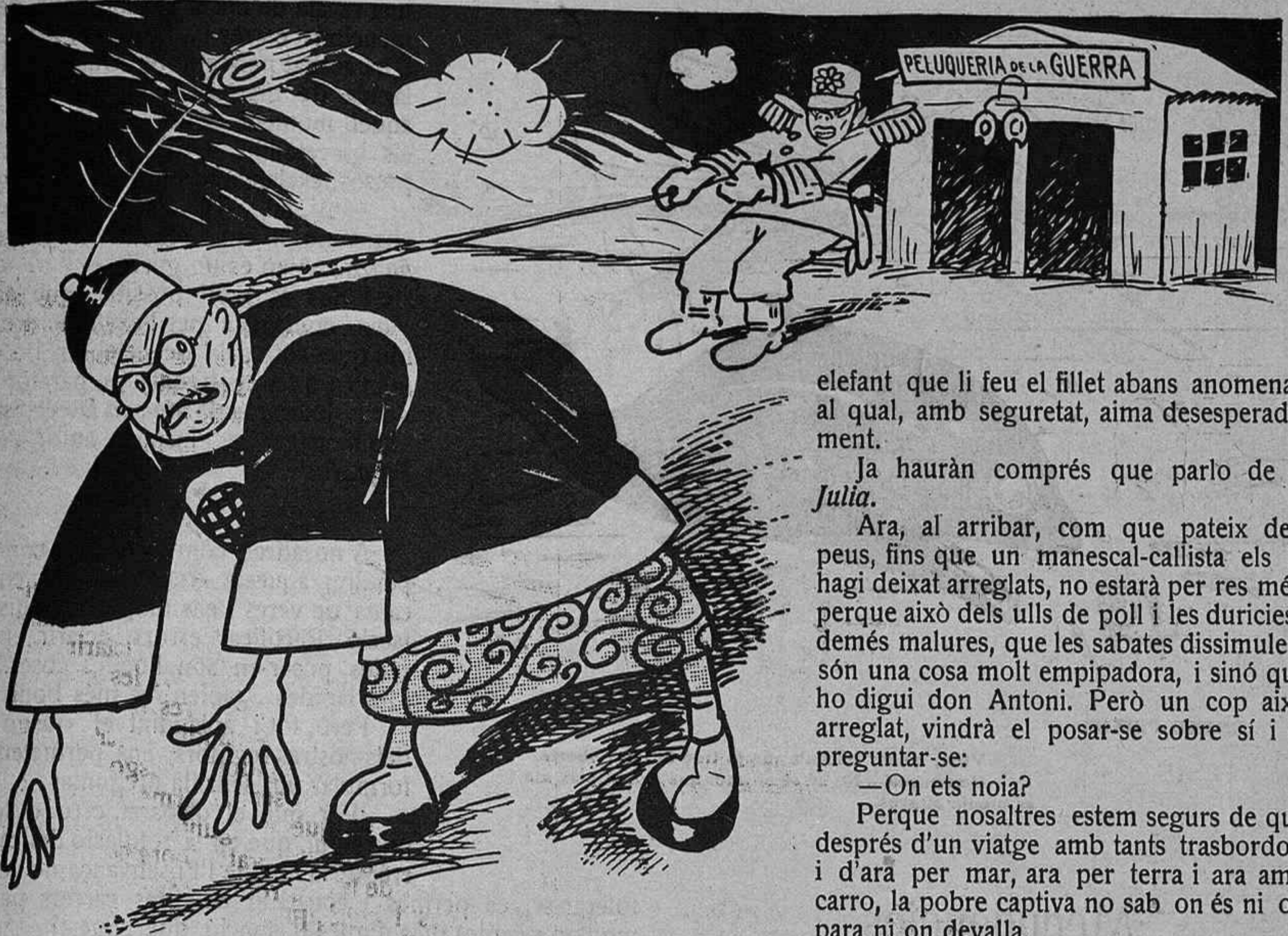
I com li expresséssim la nostra sorpresa per semblants teories que no esqueien en home enemic de pobles realistes i militaritzats, respongué senzillament:

—La llògica és dura i Alemanya justificarà l'Anarquía. Fixi's: la Química—diu en el seu darrer article en Maeztu—contra la Mecànica. Vol dir la Química contra la patria agena, la Química contra la llei.

El bon catòlic.—El seu diari i el seu director espiritual, repetiren lo que ell ja sospitava: Alemanya era el braç de Déu castigant a la França impia. I fou germanòfil. Un dia, fent tertulia amb un veí lliberal, li digué aquest: Sembla mentida que un home tan bò com vostè sigui germanòfil.

I destruïren els alemanys Lovaina i ho justificà. I fustellaren sacerdots i ho justificà. I maltractaren al cardenal Mercier i ho justificà. I destruïren temples i violaren i saquejaren i mataren ignocents i ho justificà.

El bon catòlic sent un dolor diari a cada diària defensa germanòfila. A la nit prega a Déu que el perdoni.

LA QUESTIÓ DE XINA

El japonès.—Entri, entri, que M pendrem el pèl.

El metge que parla alemany.—Té l'orgull dels seus estudis a una clínica de Berlín; té el record sentimental i eròtic d'una *fraülein* que l'estimà. No acabà d'aprendre l'alemany però el parla. I sent pels francòfils el mateix menyspreu—en ell cultural i políglota—que els aristòcrates per la plebs. Ara ha tingut una pensada:

—Jo crec que els metges que hem estat a Alemanya hauríem de fundar un casino.

PARADOX

La captiva

Una vegada vaig escriure la història d'un mico verd qui feia versos; ja fa molt temps d'això. Ara em temo que hauré d'escriure la tràgica vida d'una elefanta captiva que des de la seva presó—diem-ne presó, de la gabià—canta corrandes sentimentals a la seva joventut, que s'està perdent debades, al seu tendre filllet que resta en terres alemanyes en lloc d'acompanyar-la an ella, com estava anunciat i hauria sigut del cas, i, finalment i sobre tot, al

elefant que li feu el fillet abans anomenat, al qual, amb seguretat, aima desesperadament.

Ja hauràn comprés que parlo de la *Julia*.

Ara, al arribar, com que pateix dels peus, fins que un manescal-callista els hi hagi deixat arreglats, no estarà per res més, perquè això dels ulls de poll i les durícies i demás malures, que les sabates dissimulen, són una cosa molt empipadora, i sinó que ho digui don Antoni. Però un cop això arreglat, vindrà el posar-se sobre sí i el preguntar-se:

—On ets noia?

Perquè nosaltres estem segurs de que després d'un viatge amb tants trasbordos, i d'ara per mar, ara per terra i ara amb carro, la pobre captiva no sab on és ni on para ni on devalla.

I després de preguntar-se aquest trist: on ets noia? s'haurà contestat a sí mateixa: en les grapes de la esclavitut, en mans de pirates, lo qual, diguin lo que vulguin és molt pitjor que estar en les del clero.

Després de fer-se càrrec de la seva situació, sense saber ella mateixa com, però empeltada de la saó de la terra, començarà a cantar amb música d'en Vives:

«Dolça India Anglesa
patria del meu cor,
qui és tant lluny i presa
d'enyorança es mor.»

Aquesta serà la primera, després el diluvi.
Avui al infant de qui no se sab res. An aquest li farà una cobla dient:

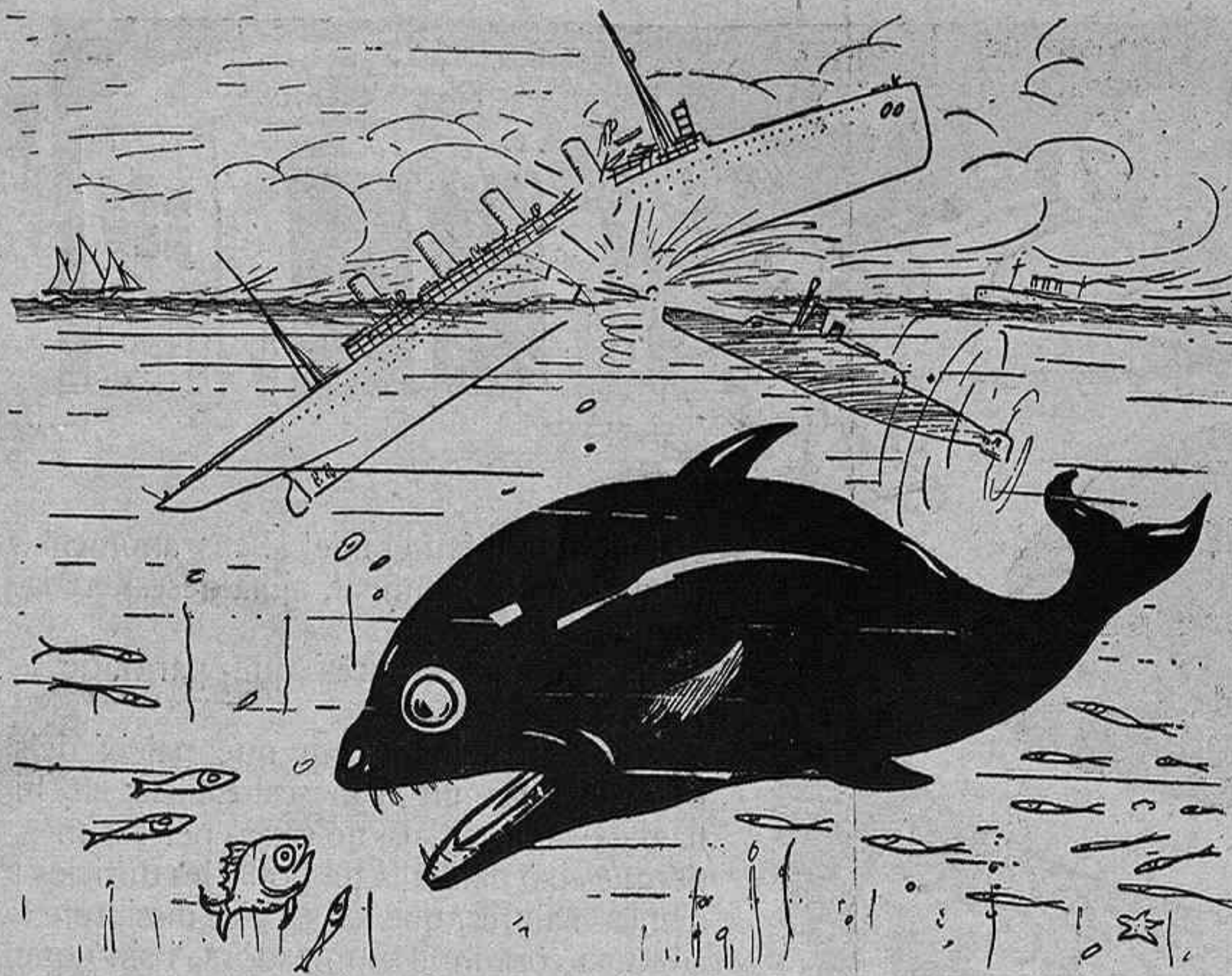
«On ets elefant, fill meu,
a qui vaig deixar pelat?
El dia que vares nèixer
tenies menys pèls que'l mar.»

Demà al espòs. Aquestes semblaran dirigides per una Eloisa al seu Abelard, i, a propòsit, per què no li posen Eloisa a la elefanta, en comptes de Hafidia com volen rebatejar-la? Seria molt més poètic.

Endemés quan se posi a cantar serà divertidíssim, els habitants captius de la col·lecció se creuràn transportats a la *jungle* i començaràn també les seves cançons; la llàstima és que'ls badocs i els assistents, àdhuc les filles de militars que viuen en el carrer de Sicília, en comptes d'encantar-se diràn simplement:

—Ja bramen.

MONI

ENTRE PEIXOS

— Vina, maco; acosta't que ja tinc la boca oberta.
— Romanços!... No sé si ho sabs que ara el peix xic
es menja el gros...

Menudencies

Qui no té res que fer...

Considerant, sens dubte, que a Barcelona tot va com una seda i no sabent en què emplear la seva portentosa activitat, els senyors de l'Ajuntament un dia van dir-se:

— Veiam... ¿Què hi ha per aquí que no estigui com mana la llei de Déu? ¿Quina deficiència queda per corregir? ¿Quin entuerto per enderezar?

Després de llarg rato de meditar, mirant-se fixament la punta de les sabates, que és la manera més segura de despertar l'inspiració, un regidor va trobar una idea.

— Ja ho tinc, senyors!

I, posat en mig del rotllo, va explicar, fil per randa, la pensada.

— El carrer de la *Paz de la Enseñanza* — Pau de la Ensenyança, en català — està mal batejat. Això de *Paz de la Enseñanza* és una tonteria, una incongruència, una buida combinació de paraules, que, a més de no voler dir res, ens posa en ridícol davant dels estrangers erudits que, enganyats pels de l'«Atracció», venen a visitar-nos. ¿Saben què podríem fer?

— Què?

— Canviar-li el nom i titular-lo, *lisa y llanamente*, carrer del *Paso de la Enseñanza*.

— Magnífic, homèric, sublim!...

I, sense la més petita discussió, doncs ja és sabut que allí, mentres no's tracti de qüestions de personal ni de negocis substancials, mai hi ha divergències, la genial proposta del afortunat edil va ésser aprovada per unanimitat.

En virtut d'aquest acord, la transcendència del qual no és necessari ponderar, doncs salta a la vista, el millor dia uns operaris municipals arrambaràn solemnement

una escala de mà a la cantonada del mencionat carrer i... bona nit, *Paz!*... S'ha acabat per sempre. Una pulida làpida de marmol ocuparà desde aquell moment el lloc de l'antiga i els barcelonins, agradablement sorpresos, exclamaràn radiants de goig:

— Ai, ai!... Té!... Un carrer que abans no hi era... *Paso de la Enseñanza*... Això és un gust!...

I fins és molt possible que alguns, contagiats per l'exemple, trobin que allò s'ha de celebrar, i comencin a fer els treballs preparatoris per a 'dedicar, a la *Maison Dorée*, un «homenatge» a l'inspirat autor del *Paso*...

* * *

A nosaltres, com ja es pot comprendre, aquesta «reforma» ens encanta de veres i ens omple de satisfacció. Rectificar errors, aclarir enredos, posar en son lloc les coses... i les làpides... ¿volen res més bonic?

Però, tot i aplaudint el «rasgo» dels nostres regidors, ens permetem formular una senzilla pregunta:

¿Per què el disbarat, erro o lo que sigui, que en la rotulació del carrer de la *Paz de l'Ensenyança* no vol

tolerar-se, és permès i consentit en altres carrers per molts conceptes més dignes d'atenció que aquest?

Exemple:

Tots els regidors saben de sobres que entre els més il·lustres fills de Barcelona se n'hi compta un que's deia Fivaller i que, batejat amb aquest nom, hi ha en la nostra ciutat un carrer — per cert ben lleig, ben curt i ben trist — que va desde el de Brocaters a la Baixada de Santa Clara.

Doncs bé: la làpida del carrer dedicat pels barcelonins al gran Fivaller, al noble Fivaller, al valent Fivaller, cantat pels poetes, glorificat pels historiadors i «venerat» en estàtua a la porta de Cà la Ciutat, ¿saben què diu?

Calle de Fiviller. Sí, senyors. *Fiviller!*... Tal com ho llegeixen.

¿No és això una vergonya? ¿No n'hi ha per tirar el berrret al foc i dubtar de la bona fè d'aquesta gent que tant diu estimar les nostres tradicions i les nostres glories polítiques, artístiques i literaries?...

Els que vetllant pels prestigis històrics de Barcelona van descobrir que *Paz de la Enseñanza* havia d'ésser *Paso*, ¿com és que, preferentment, no s'han adonat de la taca horrible que pel nostre bon nom representa aquesta segona *i de Fiviller*, inventada no sabem quan i posada allí Déu sab amb quins propòsits.

La pregunta no té més que una resposta:

Coses dels nostres regidors!... Són així, i és impossible que siguin d'un altre modo.

Per ells, més atenció mereix l'insignificant *Paso de l'Ensenyança*, carrer sense historia i sense brill, que'l nom esplendorós de'n Fivaller, conceller insigne i mil voltes més gran que tots els *Pasos* i totes les *Ensenyances* del món.

Es el sistema dels nostres admirables regidors. Començar sempre la casa per la teulada.

Per això no acaben mai de arreglar el paviment de la Rambla, via cèntrica i d'importància capitalíssima. Primer han d'asfaltar el carrer de les Mosques.

A. MARCH

Monòleg de Don Joan barceloní

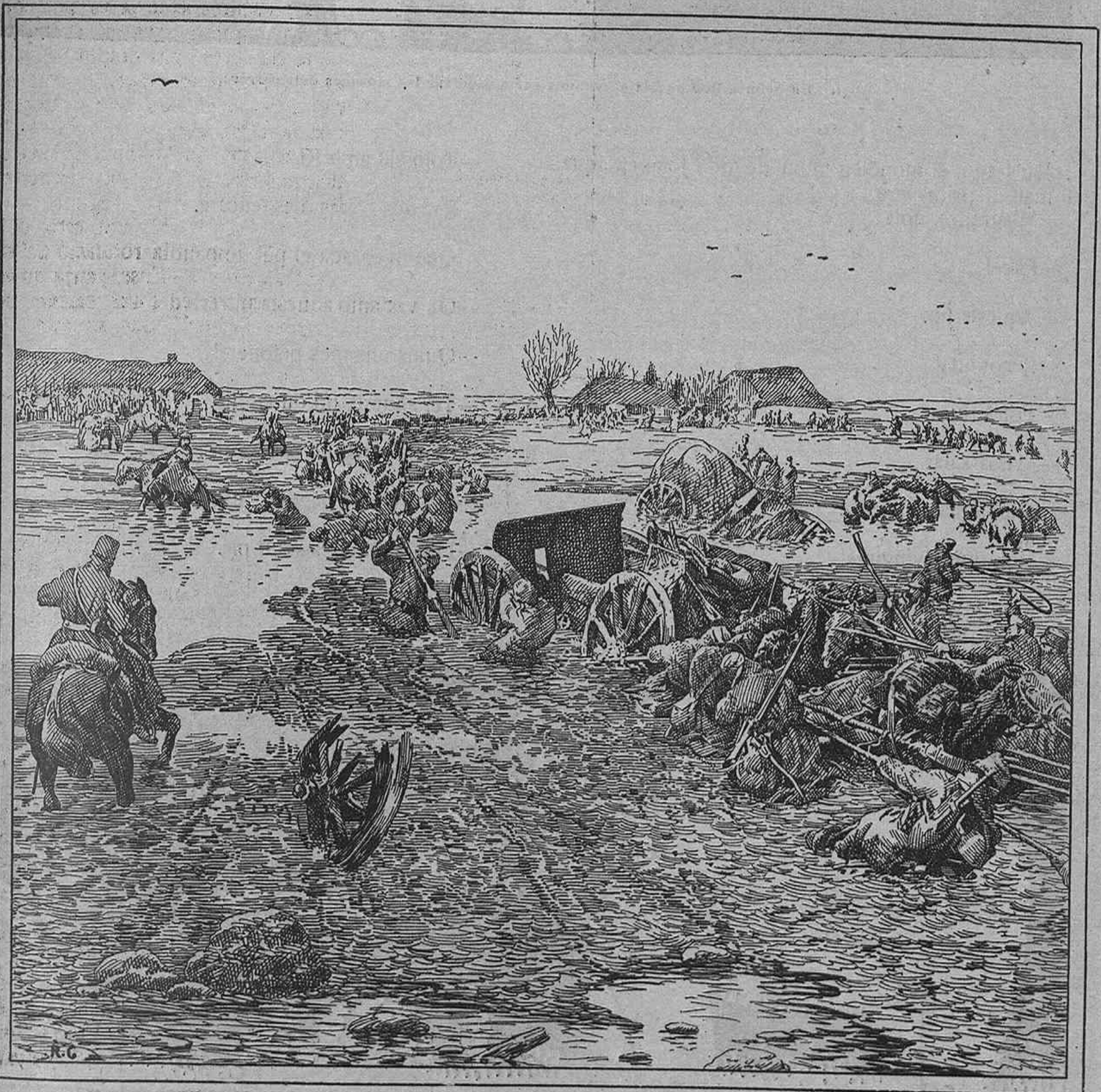
Don Joan es lleva a les vuit del matí, pren el seu xacolate i se'n va a ramblejar una estoneta.

Al desembocar a la Rambla dels Estudis, el sorprèn

la festosa barreja d'aucells i flors que interinament s'hi hostatgen. Però les flors i els aucells són més aviat l'incident d'una altra més agradable emoció. Pel mig de la Rambla transita una multitud de criades que van i venen de la Boqueria.

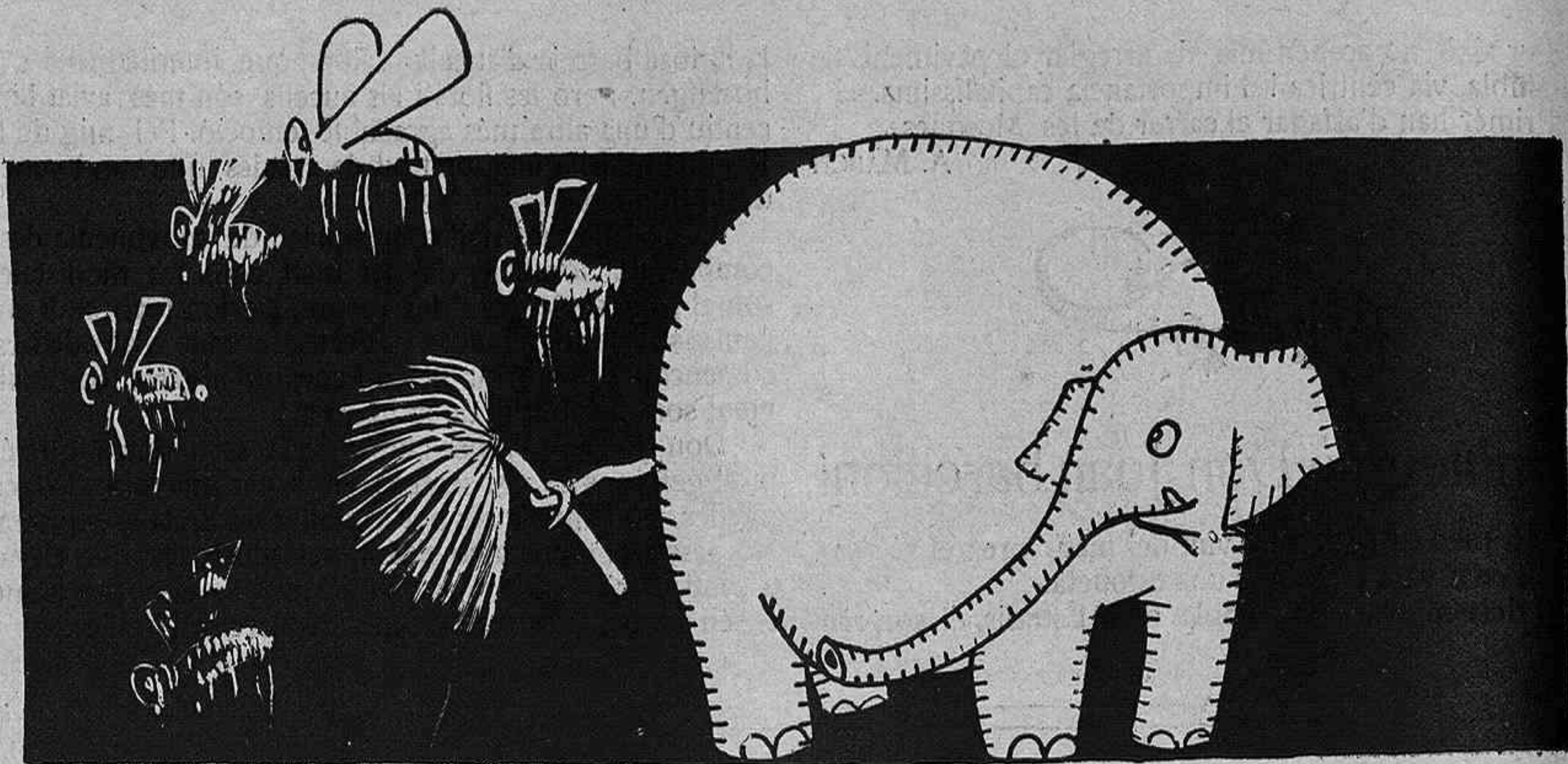
Les criades, de rialles fresques i de moviments descompassats, són l'alegria del matí, com les modistes són el goig de les vuit del vespre; i a don Joan se li encomana l'alegria; i flors i aucells, obrant d'afrodisíacs, comencen a esperonar el seu cor, on hi resta constantment somort el caliu de la luxúria.

Don Joan, qui, per culpa de la seva dona, que és molt gelosa, s'ha vist sempre servit per minyones lletges i velles, no té prou ulls per a guaitar de dreta a esquerra. No passa minyona amb cistell, pel seu costat, que ell no li venti llambregada. I per a cada una té el nostre home el seu judici, la seva frase interior, precisa i gràfica.

QUADROS DE LA GUERRA

Artilleria austriaca encallant-se pels fangals de la Galitzia occidental, durant una retirada.

I.— En primer lloc podria servir-nos per a esquivar les mosques dels carrers.

Heu's-aquí el monòleg íntim de don Joan en aqueix bell matí de primavera:

—M'agrades, noia.

.....
—Pshè!

.....
—Aquesta no.

.....
—Pistonuda!

.....
—Totes dues.

.....
—Massa xata.

.....
—Quina mare-de-déu!

.....
—Noi, què revinguda!

.....
—Molt joveneta, però vaja...

.....

—Kolossal amb K!

.....

—Per dos o tres dies, encara.

.....

—Que m'agrada el pèl de panotxa,

.....

—On vas amb aquesta pitrera del 42?

.....

—Quins ulls més petoners!

.....

—Té, aquesta no du cotilla.

.....

—Massa sèria; no fariem res.

.....

—Colorets de pagesa... Em va bé.

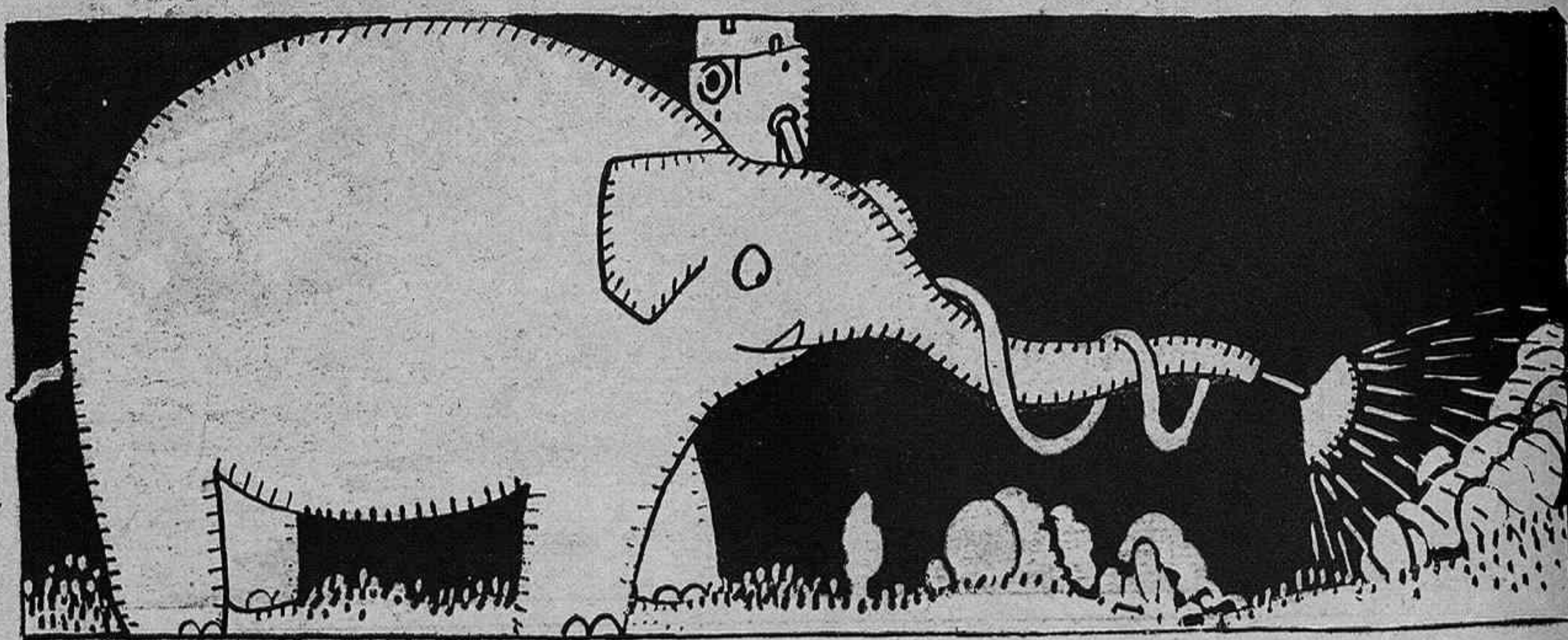
.....

—Filla, et mereixes un pis.

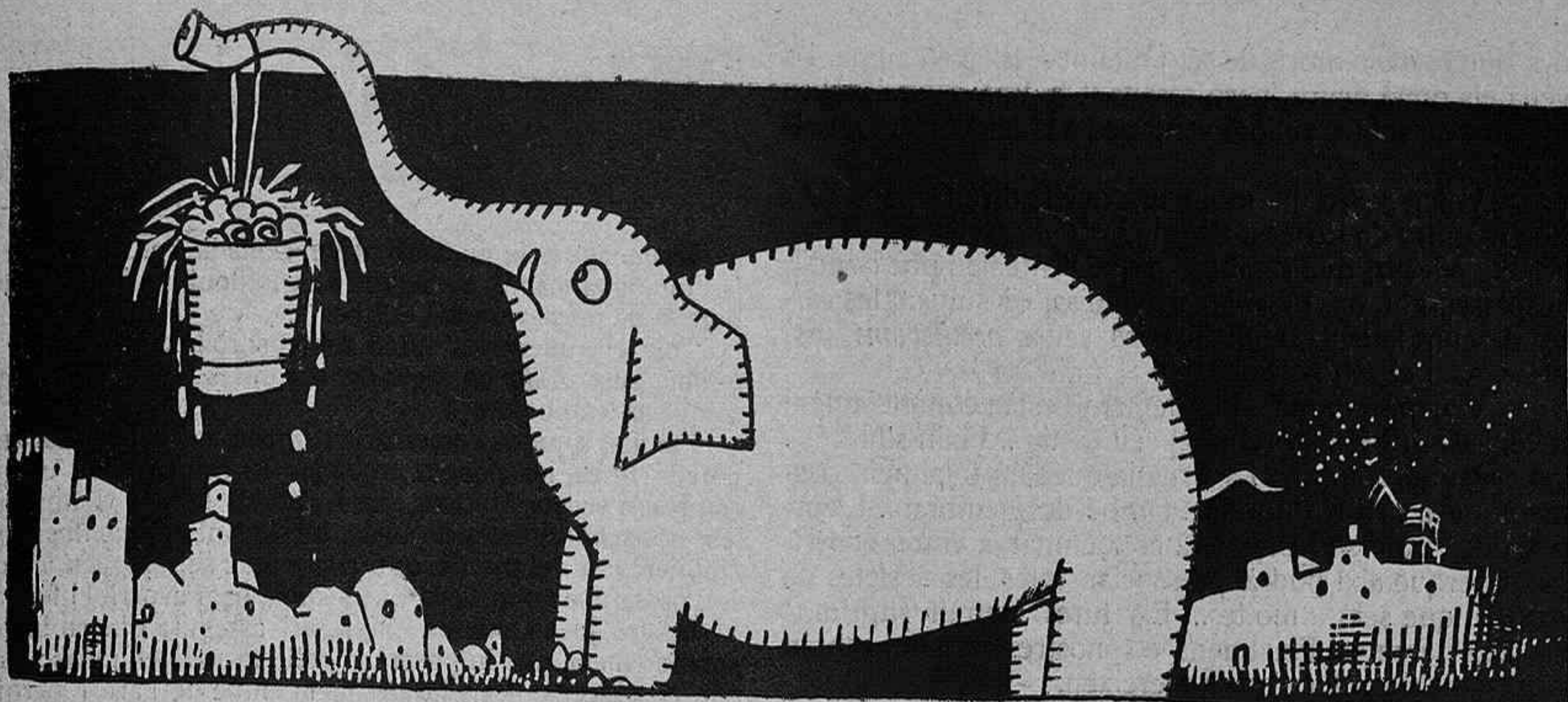
.....

—Això és una mula.

.....

II.— Per a regar-nos els jardins del Park, quan pari de ploure.

III.—Per a ajudar a la llimpiesa domiciliaria, i baixar-nos les escombraries.

—Bufa, quina una!

.....
—Me l'esmorzaria!

.....
Don Joan arriba al Pla de la Boqueria.

Un venedor de diaris crida amb espinguet metàl·lic:

«El diari!... Partes interessants de la guerra!...»

Don Joan s'apropa al venedor.

—Noi,... que tens el *K. D. T*?

Del Jardí dels humoristes

LA PLANETA

Madama Pytonisa viu en un poblet de França, molt a prop de la frontera belga. Una pobre dona senzilla, ignorant, però gran patriota i cèlebre tiradora de cartes.

Un dia els alemanys volgueren entrar al poble. Bomba và!... Bomba vél!... Pot dir-se que no va quedar ningú

més que ella en aquell recó de món; els veïns que no moriren, varen fugir camps a través. Però tot-seguit s'aproparen els anglesos per l'altre cantó, i... bomba vé, bomba và, el poblet va restar tres o quatre dies sense que'l poguessin pendre els uns ni els altres.

No obstant, un jorn, madama Pytonisa, des de l'amagatall de casa seva, pogué oir, ben distintament, veus de homes i soroll de ferramenta al seu carrer.—Ja són aquí! —pensà.

La pobre dona no tingué pas temps de consultar les cartes per a veure quins eren que havien entrat al poble.

Pam pam!... Dos cops fermes donats a la porta la feren tremolar de cap a peus.

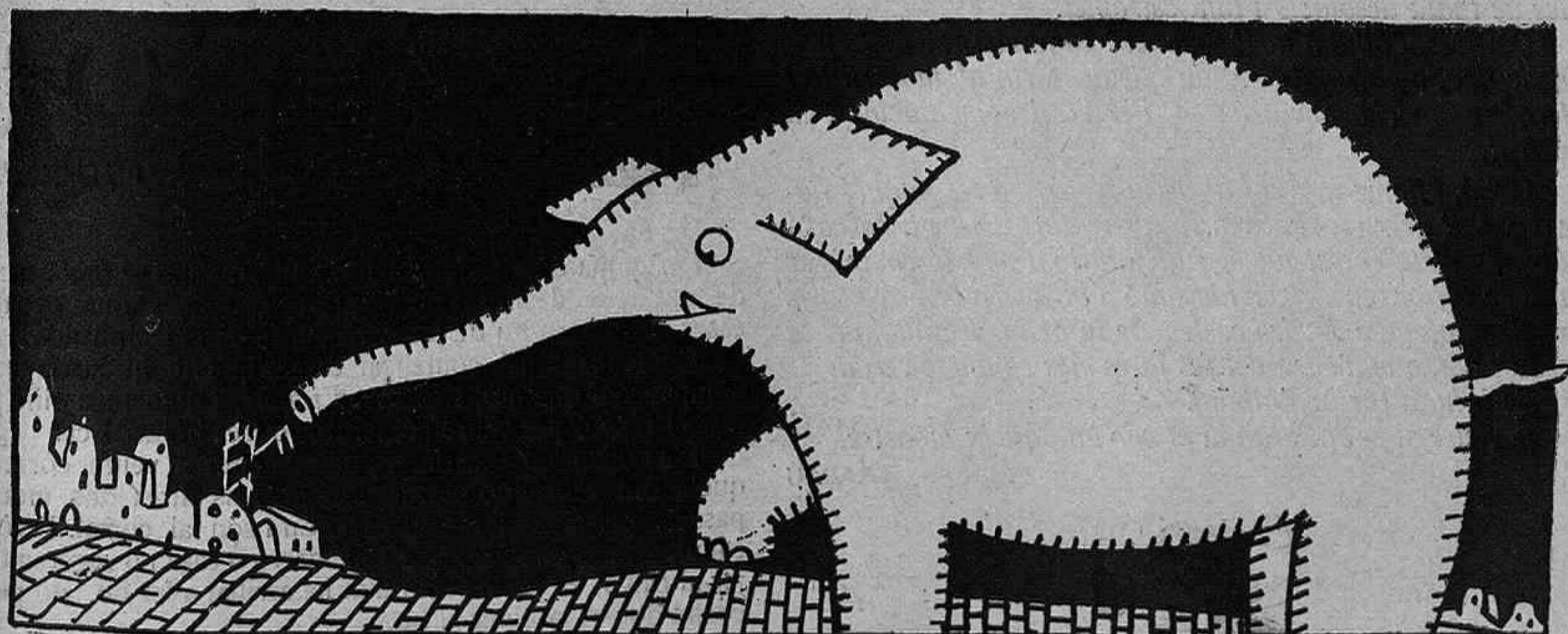
—Qui hi ha?

—Obriu!—digueren al defòra, amb un llenguatge estrany, que ella no va poguer entendre.

Madama Pytonisa obrí deixant pas a quatre oficials alts i fornits com uns Sants Paus, però pelats de cara com uns Sants Jordis.

—Què volen de mi?—exclamà la vella amb els ulls espurnejant d'ira, de rebel·lió patriòtica que li eixia del fons del cor.

Els oficials per fer-se entendre, li digueren amb sig-

IV.—Per a empedrar carrers i places, el dia que convingui.

nes que estaven morts de set i que necessitaven aigua. La vella els donà beure, però assaltant-li una maquiavèlica idea tot de sobte, volgué venjar-se a la seva manera, i els digué:

—Volen seure un moment, que'ls diré la planeta?... Soc tiradora de cartes... Seguin, si són servits...

Els oficials, que semblaven que l'entenien poc o molt, acceptaren l'oferta, i madama Pytonisa, escampant les cartes damunt la taula, començà les seves *prediccions*, inspirades en el seu patriotisme:

—Veuen?—digué—Els alemanys estan completament reventats... El Kaiser rebrà el seu càstig... Fixin-s'hi bé,... veuen?... Serà linxat... La Prussia quedarà totalment desmembrada... El Kronprinz... també desmembrat... L'emperador Francesc Josep està condemnat a viure eternament perque així podrà presenciar totes les desfetes de Austria, que seràn moltes... Els turcs veuràn suprimits els seus harems... Finalment, els nostres enemics rebràn la formidable pal·liça que's mereixen.

Quan, després d'haver-se desfogat així, cregué que l'anaven a fusellar per la seva gran audàcia, madama Pytonisa vegé amb sorpresa que'ls quatre oficials esclafien una gran riàlia. S'alçaren d'un a un i li agafaren la mà, no per a tallar-li, sinó per a estrenyer-li efusivament.

Els que havien entrat al poble eren els anglesos.

R. SERRANO

GLOSARI

ESPURNES DE LA GUERRA

Entre les mil cinccentes i pico de víctimes que ha produït l'enfonçament del trasatlàntic Lusitania, covardament torpillejat pels alemanys, s'hi compten cinquanta criatures de un a vuit anys.

Cas de que s'arribin a recullir aqueixos cinquanta cadavres d'ignoscents infants, ens sembla que lo millor seria fotografiar-los un per un i fer-ne un àlbum, un àlbum amb forses marges en blanc, per a que cada una de les respectives mares que hagin sobreviscut, hi escriguin amb sang i llàgrimes... un pensament dedicat als culpables de tanta desolació i tant estropici.

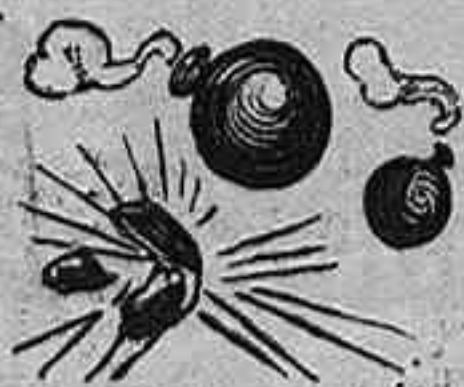
Després, l'àlbum, artísticament enquadrat amb pell de víctima, amb una «sentida» dedicatoria al modern Rei Herodes, podria enviar-se a Berlín per mediació d'un neutral.

I allà, l'home més inflat de la terra, en les poques hores que li deixa vagatives el laboratori dels gasos asfixiants, podria entretenir-se fullejant-lo, i podria comparar la seva inflor encatronada amb l'inflor cadavèrica dels angelets ofegats en les costes de la bella Irlanda, de la verda Erin, que d'ençà del fet ja és més roja que verda.

Se li ha d'enviar l'àlbum.

A veure si se li abranda el cor an aqueix monstre.

XARAU

TELÓ ENLAIRE

Diumenge a la nit, amb *Aida*, cantada per la Raccanelli, la Frau, en Tacanni, en Segura i en Bettoni, va acabar la temporada de primavera del «Liceo».

Tots els intèrprets varen rebre sorolloses ovacions del públic, puix *Aida* ha sigut de les obres més ben cantades d'aquesta temporada.

I al finir aquests comentaris llampec, sobre la darrera temporada lírica, no podem regatejar un calurosíssim elogi al empresari senyor Mestres, que ha portat la nau a bon port, fent-nos sentir artistes de valúia, tot lluitant constantment amb l'indiferència del públic, que sense que se sàpiguen les causes, passa una temporada que sembla hagi avorrit el teatre.

Nostre jove i animós empresari assegura que en la temporada vinent, que hi posarà el coll, tornarà el públic a omplir el «Liceo». Aixís ho desitgem en bé de l'art i perque's pugui rescabalar de les pessetes perdudes.

Al «Soriano» estrenaren el sàinet, d'en Jordi de Peracamps, *La dona del senyor Josep falta al home*. Com nosaltres profetitzàrem l'èxit fou gran, el públic rigué fins a tenir que aguantar-se el ventre amb les mans i després s'enterní d'allò més en el final. Amb tot i les ovacions en Peracamps no volgué sortir, però en Rusiñol reia...

La interpretació excel·lent, sobre tot per part de la Baró, d'en Galcerán i d'en Daroqui.

En el mateix teatre s'ha estrenat *La dona d'or* d'en Mallol. Fou un èxit, especialment el tercer acte. La Jordi, vestida de domadora, estupenda.

Al «Cómico» estrenaren un vaudeville titolat *Corn... i condecorats*. Es una cosa ignoscenta... sobre tot la pel·lícula. Portint-hi les noies, papàs; i a les germanes, germans.

En Bozzo, en Mantua i en Sampere com de veres; molt bé la Lafont.

Al «Romea» anuncien per avui *La espuma del champagne*, del nostre enemic senyor Linares Rivas.

L'anunci diu:

«AVISO: Se previene al público, a fin de no herir susceptibilidades, que la obra del señor Linares Rivas, *La espuma del champagne*, es algo libre y realista, por si cree oportuno no llevar a su representación a los adolescentes.»

Pobres adolescents, ni a l'escuma del champagne els volen deixar arribar, i ells que van tant assedegats!... En fi, que vagin al «Cómico» i allí veuràn *Corn... i condecorats* i s'explairàn amb la pel·lícula.

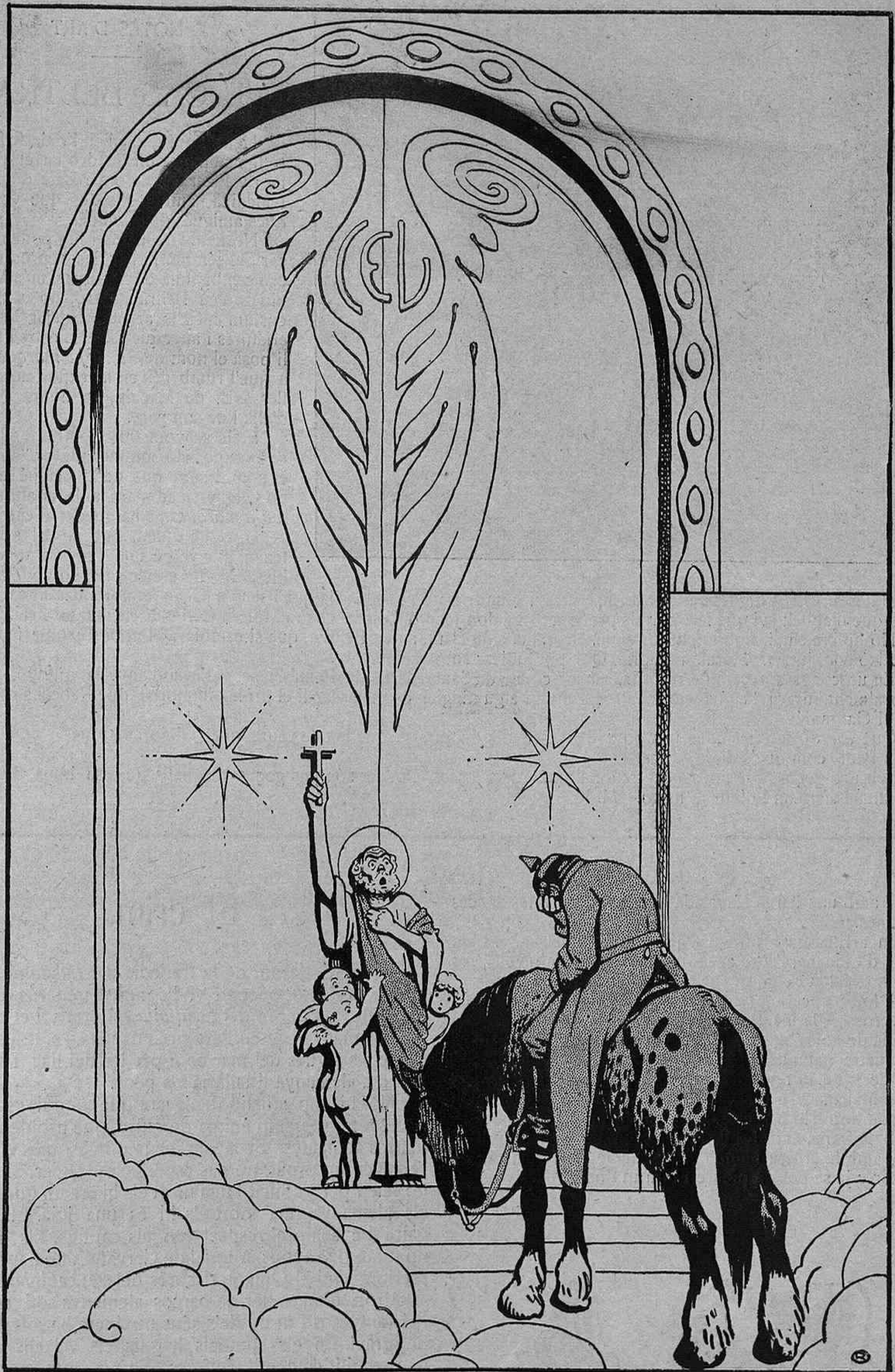
BRAUS

Per culpa d'aquesta maleïda pluja, que no sé fins quan ha de durar, se deslluí i no pogué acabar-se, la que prometia ésser el número hu de les corregudes de la temporada.

Començant pel començar direm que no hi havia molta gent; se veu que molts se la van *jamar*, i digueren: cinc pessetes i repicó per veure córrer dos o tres braus? I cal

I en això ho encertaren, perque com a veure córrer, lo que's diu veure, no passaren de dos, els altres dos moriren passats per aigua i els altres encara són al corral. Però, en canvi, els senyors vius que's quedaren a casa no vegeren torear al calvo, en forma com mai ha arribat a fer-ho, no per el costat dolent, no, per el bò.

I quin primer brau! se deia Sangoner, i com una sangonera anava afamat de sang. El Gall el torejà admirablement

L'ALEMANY ARRIBA A LES PORTES DEL CEL

Sant Pere.—Enrera, condemnat, enrera!

NOTES D'ART

EL CAS BELTRAN

Heu's-aquí que an en Frederic Beltrán se li acut pintar un quadro en el qual vol fer rivalitzar els colors rosats de la pell femenina, amb les sedes que vesteixen dues amigues de la model.

No hem vist la tela i no podem judicar del seu mèrit. Per les reproduccions ens sembla una de les obres més arrodonides d'en Beltrán. Però, no és això. Es costum entre'ls artistes batejar les seves criatures i an aquesta, el nostre Frederic li posà el nom de *La maja marquesa* per a que'l rumbegés en la exposició de Belles-Arts, de Madrid, en honra i gloria d'ella i de son pare.

I als senyors del Comitè d'admissió de la exposició anomenada no'ls plagué el nom. I com que no'ls plagué el nom no volgueren admetre a la criatura i *La maja marquesa* s'ha quedat al carrer.

Diu que diuen, que en tal acord hi tenen que veure uns senyors de la noblesa. No ho creiem, no ho podem creu-

re. Si nosaltres ens diguessim duc d'Alba, més urc tindriem d'aquella avia que'l senyor Goya immortalitzà nua i nacurada que d'aquell avi que feia por als protestants i a don Joan d'Austria quan el fill de Carles V encara es deia Jeroni.

No ho creiem, i, amb tot, hem vist un telegrama anunciant, an en Beltrán, que si canviava el nom s'exposaria la tela. Això són jurats? Moral, immoral. Qui pot judicar sobre això?

En un congrés recent (el recorda, senyor comte de Santa Maria de Pomés?) se parlava d'aquesta qüestió. Vostè, naturalment, tirava l'aigua envers el seu molí i algú tingué de recordar-li el pròleg immortal que Rabelais escrigué per al Gargantúa.

Què vol dir un desnu en una obra d'art, senyors del jurats? Què té que veure que's digui marquesa, com que's digui Pepa, com que's digui Africa?

Són uns goços que no saben treure el moll dels òssos. Pot-ser són uns goços d'aquells de casa bona, d'aquells que diuen afarte'm i digue'm moro.—M. R.

acabant amb una llarga afanalada que rieu-vos de les dances serpentines.

Quan arribarem als treguis, allò fou l'esqueixar-se. L'un torejant d'esquena, l'altre agenollat, l'altre fent giravolts, res que no més faltava algú que ja ho fés de quatre grapes.

Però lo bò encara no està contat, i és la feina de don Rafel amb la crossa a la mà. Bony! i que'n sab...

Passis de totes menes, hi hagué quatre naturals... Bony! quins quatre naturals... Res, que per acabar-ho d'arreglar entrà a occir bé, al revés de sempre, i brau mort i el *delirio*.

A en Malla se veu que veient-lo li entrà rabia, perque quan arribà son torn s'hi posà de boig i ho feu molt, però molt bé.

Amb la capa, amb les banderetes, en un gran parell al trenqui, amb la crossa i amb l'estoc estigué perfectament.

Després ja se posà a ploure i tururut dotze hores.

AIXELLETA

El crim

Un diari, davant de la tragedia del *Lusitania*, se pregunta: Segle xx o segle v? Es massa generós en segles l'articulista. El crim del *Lusitania* esborra tot el cristianisme. Alemanya cau en l'era pre-cristiana, i si Jesús llisqués sobre les aigües del mar com per les del llac Tiberiades, una mà alemanya li tallaria els peus.

No hi cap adjectiu denigrant que pugui escaure an aquests homes amb ànima de tauró, que tripulen els submarins alemanys. Se'ls anomena pirates, mes els pirates cercaven un profit, no pas espectacles tràgics. Si mataven ho feien per l'utilitat i una mort els hi era un guany. Per a els alemanys una mort els hi és una joia. Els pirates, gaire bé sempre, respectaven als captius. Els alemanys no'n fan de captius. Miquel de Cervantes no hauria pogut escriure avui el Quixot, després del seu captiveri a Argel.

Prop d'un miler de barcos alemanys són en poder dels anglesos i ni un dels seus mariners ha sofert ni dany ni agravi. En els combats haguts, els vaixells anglesos han recullit cinc mil naufragats. En nou mesos de guerra, Alemanya no pot—ni ha intentat—presentar cap innobleza, crudeltat o manquement a les lleis de guerra per part

DOCTOR F. S. PEARSON

Il·lustre home de negocis, director de la societat anònima «Riegos y Fuerza del Ebro», qui amb les seves grans empreses havia fet un gran bé a Catalunya. Ha mort víctima del enfonsament del *Lusitania*.

d'Anglaterra. Els marins britànics s'han conservat uns perfectes *gentlemen*. El tribunal de Kinsale acaba de declarar, davant l'espectacle de les 1447 de víctimes del *Lusitania*, que'ls marins alemanys han caigut en delictes de «asesinos en cuadrilla».

El món s'ha horroritzat, però el món neutral no pendrà represalies. Els germanòfils encara trobaràn justificacions. Bé és veritat que'ls criminals famosos sempre han tingut admiradors. I algú intel·lectual, reproduint simiescament els gestos d'algun Croce germanitzat, gosarà a dir: «¿Lo del *Lusitania*? ¡Ah sí! Encara no he pogut formar judici.»

Confiem en la victòria final dels aliats. La justícia immanent diuen que's compleix sempre, i ja que Déu torna a deixar buid el cel, esperem a que les armes imposin una penalitat a un emperador i a un poble, com l'imposen en la vida quotidiana an aquells que ofenen la consciència dels homes.

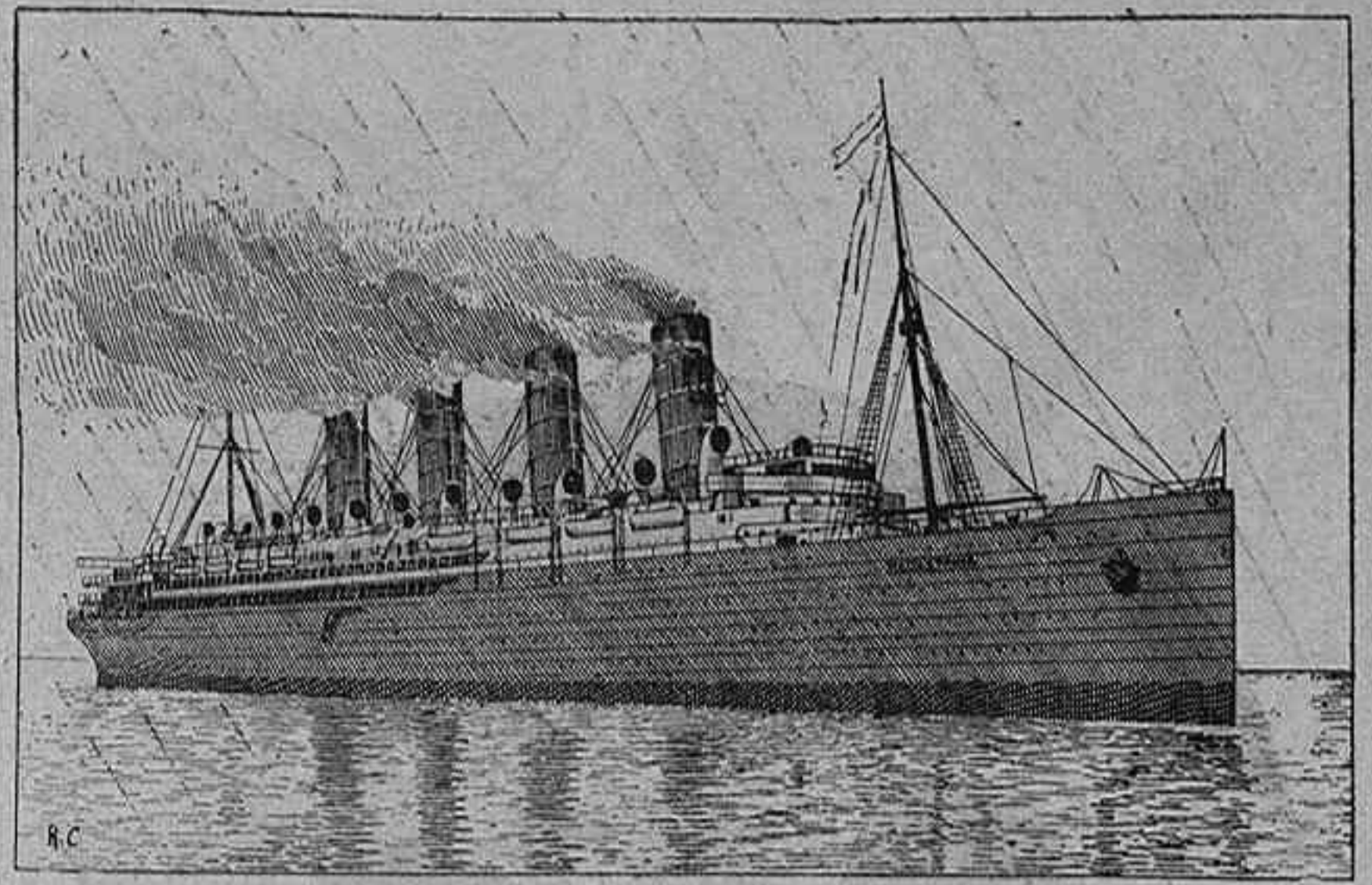

La pluja, la maleïda pluja, va aigualir diumenge totes les nostres il·lusions.

Al matí, un cel rúfol i d'un gris de monjo semblava ja anunciar-nos un dia com els anteriors, mullat i fangós. Sortírem al carrer amb l'*impermeable* (home previngut val per tres) i enfilàrem els nostres passos cap a la part de la *marina*.

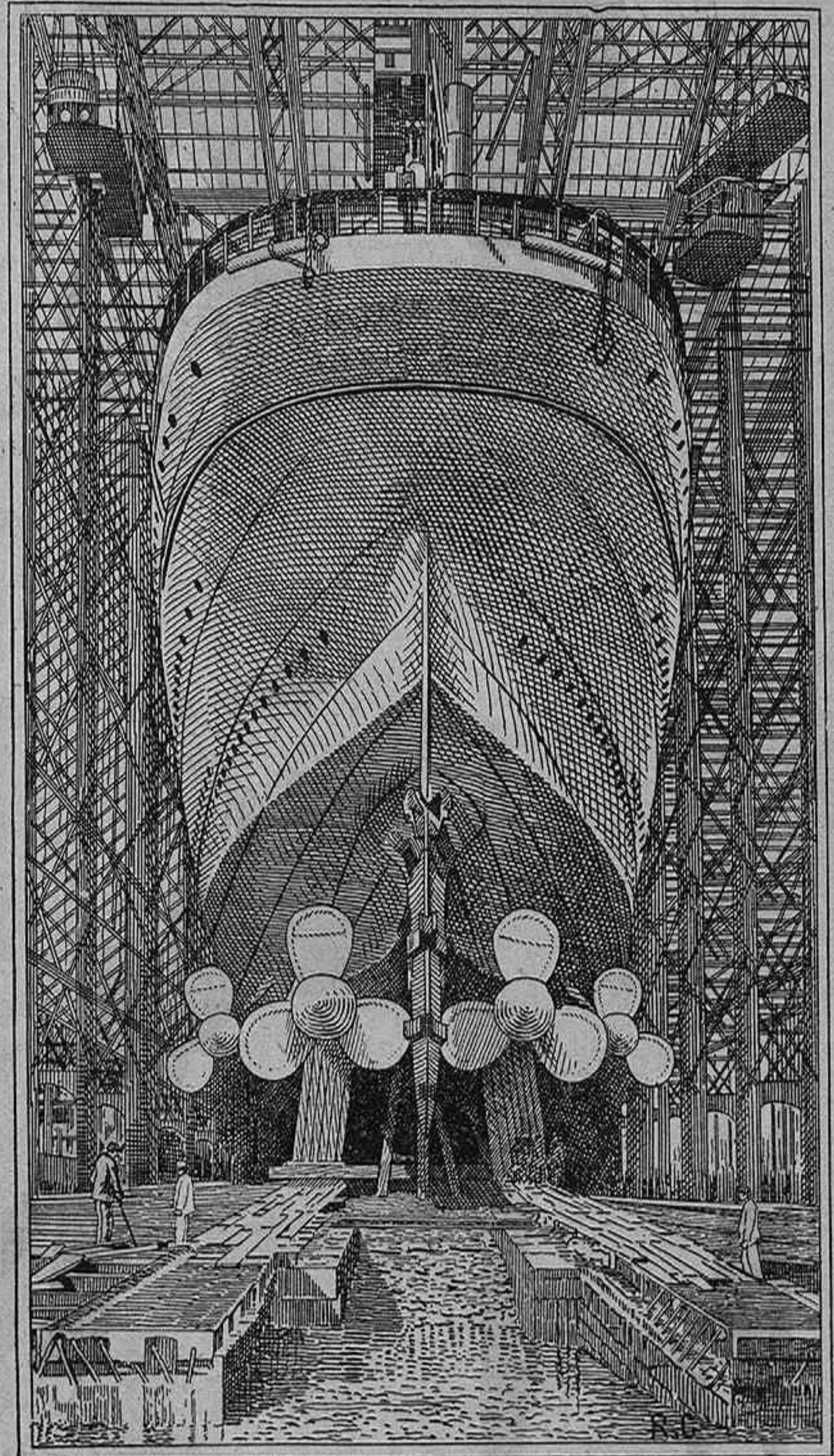
El R. C. Marítim efectuava la tercera prova de les eliminatòries per al Campionat. Com sempre: és a dir, no com sempre, ja que no més se presentaren dos equips a fer els 2.000 metres rectes. Heu's-aquí els resultats:

Equip Santa (A.) 8 m. 48 s.
» Santa (J.) 9 » 12 »

VAPOR LUSITANIA

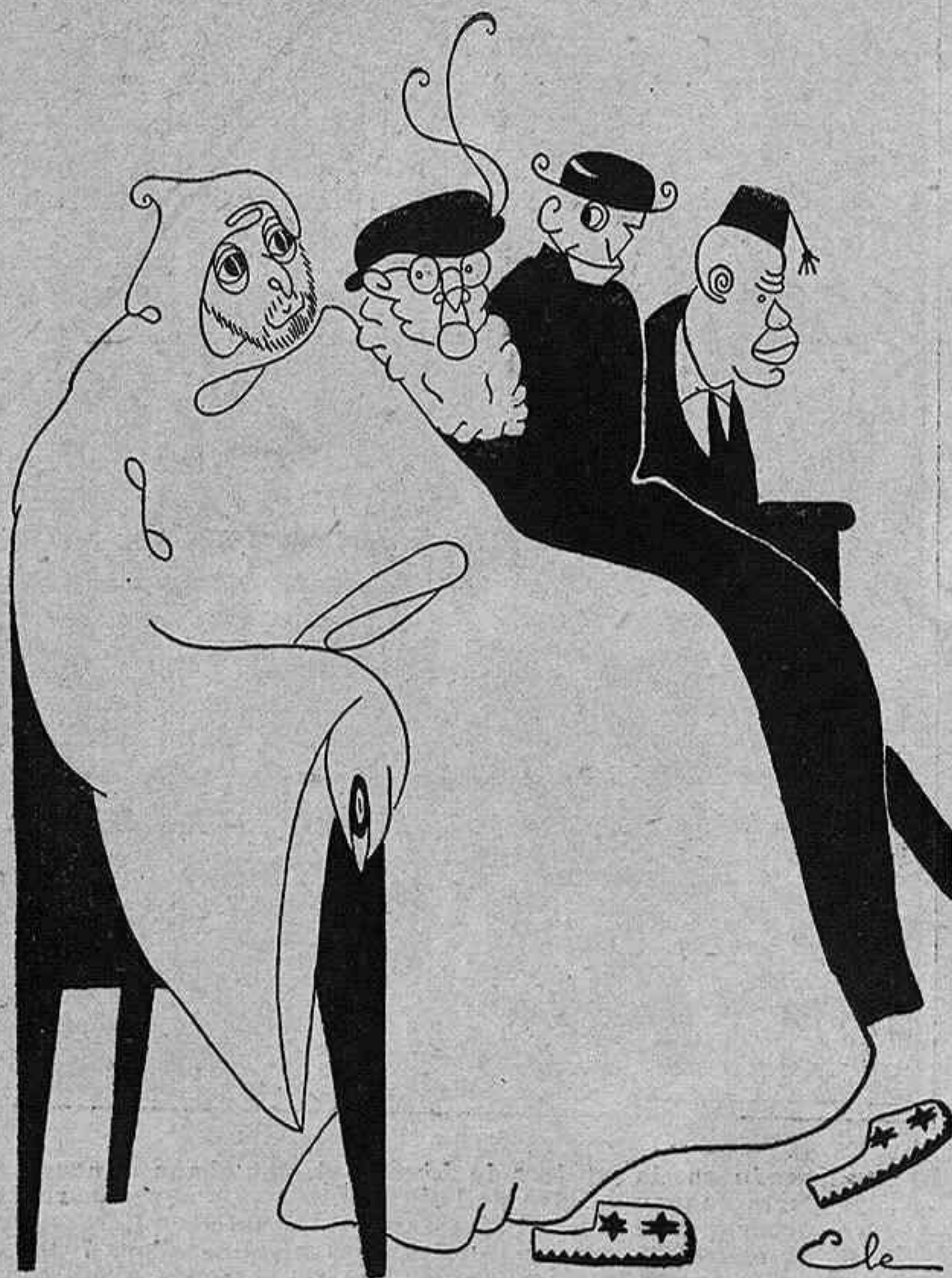
de la Companyia «Cunard Line», que ha sigut torpillejat pels alemanys en algües d'Irlanda, causant el seu enfonsament 1500 víctimes innocents.

El *Lusitania* en els astillers de Liverpool, poc abans d'inaugurar-se. Per a donar una idea de la magnificència d'aquest barco, cal remarcar que desplaçava 38.000 tonclades. La seva llargària era de 300 metres i la potència de les seves màquines d'uns 70.000 cavalls. Podia transportar aprop de 4.000 persones. Amb aquest trasatlàntic els anglesos havien batut als alemanys el record de grandiositat en els vaixells mercants.

-Què m'en diu d'això de la guerra?
-Deixi's de guerra, home. Parlem del al-
luvio unitàrsal.

EL MORO

-Ja ho veig venir. Si m'estio gaire més per
Barcelona, acabaràn per fer-me de la «Defensa
Social».

A judicar pels reglaments que regeixen en aquesta classe de proves, aquests dos equips seràn els designats per a representar al Marítim, en les regates del Campionat celebrades per Pasqua, car no havent-se presentat els altres diumenge, és de suposar que abandonen el camp als seus contrincants.

Si això és cert, serà una victòria indirecta del Club de Mar, ja que amb dos equips estàn formats tots per ex-socis del mateix, avui socis del Marítim.

Sort d'aquesta manifestació deportiva i d'unes regates de iats que guanyà l'*Ilse III* Perque a la tarde... A la tarde, quan els nostres *foot-balers* començaren els seus partits i el Centre A. de Dependents començaren les seves festes amb una manifestació nàutica, una pluja, primer menuda i persistent, després més espesa i persistent encara, ens aconsellava que'ns entonessim a casa *que això era la lluna* i que guardessim per a millor ocasió les nostres impressions i els nostres entusiasmes per a les festes al aire lliure.

Amb recança, doncs, pel temps perdut, i deixant als del C. de Mar que, toçuts, feien regates contra vent i aigua, seguirem els consells que la pluja ens donava, i ens reintegrarem al *seno de la familia*, en qual *seno* fórem rebuts, com és de suposar, amb *aquella alegria*...

Restem, per lo tant, completament *incapacitats* (que diria en Valentí i Camp) per a omplir aquesta modesta secció, ja que no són articles defensant l'honor dels *foot-ballistes* catalans, lo que'l llegidor vol, sinó comentaris breus i estimulants i un bon xic de optimisme en les futures activitats deportives catalanes.

Ara mateix, hi ha plantejat en la premsa de sports o en la secció de sports de la premsa, una qüestió que quasi ens atreviríem a calificar de còmica si no se l'haguessin prèns en serio persones que's mereixen certa consideració.

Se tracta dels partits anunciats per a dintre de pocs dies entre'l *Barcelona* i l'*Atlètic*, de Bilbao, per una part i l'*Espanyol* i l'*Arenas*, per l'altra.

Hi ha qui afirma (molt seriament, per cert), que aquests partits s'han de suspendre per que'l nostre públic, indignat pel tractament que a Irún tingué el públic d'allà pels jugadors del *Espanyol*, haurà de fer manifestacions de desagrado als jugadors bascs...

Però vinguin aquí, sant cristià! Que no sab el qui això diu, que a Barcelona tot-hom estava convençut que l'*Espanyol* no guanyaria? Que no sabem tots, de temps immemorial, que'l públic bascongat és irreverent i mal educat amb tots els jugadors forasters, especialment amb els catalans, que són sempre els qui els hi disputen la supremacia del *foot-ball* a Espanya?

Doncs, si sabem tot això, a què venen aquestes indignacions d'ara per si el camp de Irún, era o no era d'herba, i si e *referèe* era o no era imparcial. Si de totes maneres l'*Espanyoll* hauria de perdre perque anava incomplet i tenia tot el públic en contra!

Cregui'ns els periodistes deportius que amb la major bona fè surten a la palestra en defensa del *foot-ball* català; val més que aquests anunciats partits se celebrin. Tal vegada apendrem en ells la causa de la derrota del *Espanyol* a Irún, i en mig de tot, el bon públic barceloní sabrà ésser lo suficientment cortès amb els bascongats, per a evitar tota manifestació hostil, que per *algo* la nostra ciutat és i seguirà sent l'*archivo de la cortesia* de que parlà Cervantes.

Veuen? Ara mateix, a Madrid, la selecció catalana que ha anat ha jugar amb la selecció Centre i la selecció Nord, acaba de obtenir un triomf sobre la primera quan escrivim aquestes ratlles i quasi afirmariem que també l'obtindrà sobre la segona, qual partit s'ha d'haver celebrat dimecres. Què vol dir això? Que'ls jugadors *són millors* i que sols un Club que compti amb un equip de bons i ben entrenats jugadors i amb un bon jòc de combinació, podrà arrencar als bascongats el Campionat d'Espanya.

Que vinguin, doncs, aquests a Barcelona i rebem-los bé, que la culpa de la derrota d'Irún hem de cercar-la en nosaltres mateixos més que en els altres, per més reprobables que

siguin les actifuts del públic basc.

I fem-hi tots un xic d'atmosfera a favor d'aquests partits i de totes les manifestacions deportives d'aquesta primavera. Que no sembla sinó que entre uns i altres ens hem proposat allunyar al gros públic amb una serie de petiteses que an ell no l'interessen, ni ganes.

Que vinguin, doncs, els de Bilbao. Que vinguin, que'sl volem conèixer.

HIP

Esquellots

«Pel maig cada dia un raig»

Un raig, conformes. Però, cada dia una galleda abocada sense solta, ja és massa.

Als ciutadans ens tenen bastant sense cuidado les plujes, i Sant Pere és ben lliure d'obrir tantes aixetes com vulgui, però ho sentim pels pagesos.

Pels pobres pagesos que's veuràn obligats a apujar-nos les llegums.

Lo qual vol dir que, de re-top, ho sentim més per nosaltres que pels pagesos.

L'indispensable.

Don Enric Prat de la Riba ha sigut reelegit president de la Diputació.

Diuen que en aquest món no hi ha ningú necessari, però es veu que don Enric és l'única figura necessaria per al silló de aquella presidència.

Així com està clavata la creu per tota una eternitat, també està fixo a la cadira per misterios arrelament.

Per mi, li van untar el cul amb aiguacuit.

Llegeixo:

«S'han instruit diligencies judiciales amb motiu d'haver-se trobat alguns òssos de persona en el carrer de Roldán.»

ELS BRAUS I LA PLUJA

—Basta de lluvia, zeñó Zan Pedro, que va a acabá ozté con la afisión!

Qualsevol cosa ens esvera, an aquest país de governs neutres.

Vès, en les nacions bel·ligerants d'aquí uns quants anys, que remoguin la terra; no n'hi trobaràn pocs ni gaires d'ossos de personal!

La bohemia ambulat de Barcelona està de dol. El séu portaveu, penó i proclama, aquella fulla nascuda a la Lluna, feta en lloança de Tórtola Valencia i de les verges de les acres, sacerdotesses de l'amor, acaba de morir.

Els nostres bohemis ja no tindran un paper on parlar malament de tot-hom que té un duro, ni on posar un elogi amb tarifa.

Bohemia, la revista filla d'una nit d'amor a París, ha mort al desaparèixer del cel barceloní aquella brillant constel·lació que's deia Tórtola Valencia, la dona d'acer, de ritme, de geni i de musica.

Diuen que *Bohemia*, la revista feta per a fuetejar a la burgesia, ha mort quan el burgès no ha volgut treure més *calé* de la butxaca.

Diuen que *Bohemia* ha mort desahuciada dels metges o del propietari del pis. Ha tingut una mort digna. Ha complert la seva missió de demostrar que la bohemia només serveix per a argument d'òpera. Descansi en pau!

Tant mateix en Wilhelm de Boladeres ha dimitit.

Diu que li han concedit la llicència ilimitada que havia sol·licitat, i que se'n anirà a passar una llarga temporada a Concabella.

Ben pensat.

A menjar maduixes, que refresquen.

Els senyors de la Comissió titulada «Ciutat Jardí» diuen que faria molt bonic que'ls veïns possessin flors a les fatxades. Justa!

Flors a les fatxades i pilots d'escombraries al carrer.

Què ens costaria de començar les coses pel començament?

La censura de les pel·lícules s'ha instal·lat en l'Hospital Clínic.

Què tindran que veure els hospitals amb la cinematografia.

Ah, sí!... ja me'n recordo!

Que fan malbé la vista.

Tant se'n arriba a parlar de la il·lustració dels regidors i de la seva manca de coneixements, que aviat creurem que tot això són maniobres polítiques; que'ls regidors entenen de tot, saben de tot i fan de tot.

Però aquest cas que'ns diuen té una gràcia tan de regidor, que no podem sustraure'ns a la temptació de explicar-lo.

Es tracta d'un regidor lerrouxista—naturalment;—aquest senyor volia fer posar marc a tots els títols de soci d'honor dels casinos, centres i fraternitats dels de la seva idea. Va pensar—molt encertadament—que per a posar marcs no hi ha res millor que un home que tingui botiga de marcs. I aixís ho va fer. Va veure'n una, però, com a persona de representació, va cridar a l'home dels marcs a casa seva. I aixís va enviar un «besa les mans»:

«B. L. M., al Sr. D. Marcos Variados, el concejal por el distrito ...»

I, el *marcos variados* no cal dir que era el rètol de la botiga.

Després d'escoltar l'anècdota som capaços de creure-la.

Ara, lo que no farem és senyalar... Es una cosa ben difícil entre'ls nostres regidors!

Els «ecoistes» acostumen a triar-se entre'ls redactors més il·lustrats, més intel·lectuals, la flor i nata del periodisme, com si diguessim.

Però això no vol dir que de tant en tant no badin, com qualsevol *Gedeón*.

Vegin sinó aquest eco, copiat de un dels nostres ecoistes: «La notícia referent al fusellament dels artistes Gotarredona i Lopera, com ja ens temiem ha estat desmentida en absolut.»

Es dir que s'ho temien, eh?

Doncs, vegi, nosaltres ho «esperavem», perquè tenim més bons sentiments.

D'una nova oficiosa recollida en el Govern civil:

«Ayer visitó al señor Andrade una comisión de hortelanos de esta región.»

Hortelans a veure el Governador?

Vols-t'hi jugar que hi han anat a demanar-li que «faci parar de ploure.»

NOTES DE CASA:

Del Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de l'Indústria havem rebut junt, amb el cartell de festes i les corresponents invitacions, tres bonos de caritat, que agraim en nom de les persones necessitades a les quals els havem trasmès.

La mateixa entitat ens envia el reglament de la Cursa «Copa Montseny», anunciada per el 24 de maig, i que ens veiem impossibilitats d'insertar per manca d'espai.

—La mateixa excusa havem de donar al «Grupo Deportivo» del Centre de Viatjants, que tenia anunciada una copa per al dia 9.

Porta del «Liceo», a primeres hores de la nit, després de la funció organitzada per l'«Asociación de la Prensa diaria».

La gent sortia avorrida: La cara trista, la *pose* decaiguda, els ulls cansats.

A la porta vàrem sentir aquestes paraules, entre un que sortia i un que badava:

—Com ha estat això?

—Res... Una pila de cupletistes i per a final l'obra d'en Carrión *El fill de Crist*.

—I què?

—Home!... tot-hom ha renegat del pare!

Aquesta és conversa escoltada en altre benefici: el del Sindicat Musical. També va ésser al «Liceo» aquesta festa. Però la gent va sortir una mica més alegre. Hi havia força musica, xistos i xibarrí d'en Wagner.

I parlem de la conversa escoltada. Eren dos senyors que aplaudien an en Montero i a la seva esposa, l'actriu Xatart, després del diàleg que varen declamar. Un d'ells deia:

—Mira si n'és de viu aquest home... Aquest matí publica un diàleg a L'ESQUELLA DE LA TORRATXA i el declama a la tarde... Quina activitat!...

I l'altre va respondre:

—Oh!... i quina memoria!

Antoni López, editor, Rambla del Mitg, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2

EL CATALÀ DE "LA MANCHA"

Novela de SANTIAGO RUSIÑOL

Llorejada amb el PREMI FASTENRATH

Un tomo 8.º imprès sobre magnífic paper de fil marca "Guarro"

4 pessetes

ACABA DE SORTIR

Un tomo 8.º UNA pta.

Edició de 50 exemplars en paper de fil: 6 ptes

GLOSARI — PER — XARAU

COLECCIÓN DIAMANTE

VAN PUBLICADOS

1. . de Campoamor. Doloras, 1.ª serie.	33. A. Floras. Doce españoles de	62. Beaumarchais. El Barbero de Sevilla.	95. Obras menores de Cervantes.
2. — Doloras, 2.ª serie.	34. } brocha gorda.	63. Angel R. Ohaves. Cuentos de varias épocas.	96. J. Pérez Zúñiga. Chapuceras.
3. — Humoradas y cantares.	35. José Estremera. Fábulas.	64. Alfonso Karr. Buscar tres pies al gato.	97. Voltaire. Cándido.
4. — Pequeños poemas, 1.ª serie	36. E. Pardo Bazán. Novelas cortas	65. Francisco Pí y Arsuaga. El Cid Campeador.	98. Goethe. Las amarguras del joven Werther.
5. — Pequeños poemas, 2.ª serie	37. E. Fernández Vaamonde. Cuentos amorosos.	66. Vital Aza. Pamplinas.	99. J. Benavente. Teatro rápido.
6. — Pequeños poemas, 3.ª serie	38. E. Pardo Bazán. Hombres y mujeres de antaño.	67. A. Peña y Goñi. Río revuelto.	100. Novelas picarescas. Lazarillo de Tormes y Rinconete y Cortadillo.
7. — Colón, poema.	39. J. de Burgos. Cuentos, cántares y chascarrillos.	68. E. Gómez Carrillo. Tristes idilios	101. J. León Pagano. La balada de los sueños.
8. — Drama Universal, poema, primer tomo.	40. E. Pardo Bazán. Vida contemporánea.	69. Nicolás Estévez. Calandracas.	102. A. Guerra. Polvo del camino.
9. — Drama Universal, poema, segundotomo.	41. Jacinto Laballa. Novelas intimas.	70. V. Blasco Ibáñez. A la sombra de la higuera.	103. Camilo Castello Branco. María Moisés.
10. — El Licenciado Torralba.	42. } mas.	71. A. Dumas, hijo. La Dama de las Camelias.	104. Graella Deledda. Cuentos de la Cerdeña.
11. — Poesías y Fábulas, 1.ª serie	43. Fr.ª Sarasate de Mena. Cuentos vascongados.	72. J. M. Bartrina. Versos y prosa.	105. Antología taurina.
12. — Poesías y Fábulas, 2.ª serie	44. F. Pí y Margall. Diálogos y artículos.	73. F. Barado. En la brecha.	106. Manuel Carretero. La espuma de Venus.
13. E. Pérez Escribá. Fortuna.	45. Charles de Bernard. La caza de los amantes.	74. Luis Taboada. Notas alegres.	107. Federico Rahola. Los ingleses vistos por un latino.
14. A. Lasso de la Vega. Rayos de luz	46. Eugenio Sue. La Condesa de Lagarde.	75. Xavier de Montepín. La señorita Tormenta.	108. Eça de Queiroz. La nodriza.
15. F. Urreola. Siguiendo al muerto	47. R. Altamira. Novelitas y cuentos.	76. A. Zozaya. De carne y hueso.	109. A. de Chamisso. Pedro Schlemihl ó el hombre que ha perdido su sombra.
16. A. Pérez Noya. Los humildes.	48. J. López Valdemoro. (El Conde de las Navas). La niña Araceli.	77. X. de Montepín. Muerto de amor	110. M. Sarmento. Así.
17. S. Rueda. El gusano de luz.	49. R. Soriano. Por esos mundos...	78. Conde León Tolstol. Venid á mí...	111. Felipe Trigo. A todo honor.
18. S. Delgado. Lluvia menuda.	50. L. Taboada. Perfiles cómicos.	79. A. Calderón. A punta de pluma.	112. Manuel Ugarte. Los estudiantes de París.
19. O. Frontaura. Gente de Madrid.	51. B. Pérez Galdós. La casa de Shakespeare.	80. Enrique Murger. Elena.	113. Fray Luis de León. La perfecta casada.
20. Miguel Melgosa. Un viaje á los infernos.	52. J. Ortega Munilla. Fina.	81. Luis Taboada. Siga la broma.	114. Jorge Manrique. Poesías.
21. A. Sánchez Pérez. Botones de muestra.	53. F. Salazar. Algo de todo.	82. L. G. de Giner. La Samaritana.	115. Abate Prévost. Manón Lescaut.
22. J. M. Matheu. ¡Rataplán!	54. Mariano de Gavía. Cuentos en guerrilla.	83. Oyrano de Bergerac. Viaje á la luna.	116. J. Givanel Mas. Prosa epistolar
23. T. Guerrero. Gritos del alma.	55. Felipe Pérez y González. Peccata mltuta.	84. E. Antonio Flores. ¡Huérfana!	117. J. Givanel Mas. Devocionario poético.
24. Tomás Luceño. Romances y otros excesos.	56. Francisco Alcántara. Córdoba.	85. Ivan Tourgueneff. Hamlet y Don Quijote.	118. Miguel A. Ródenas. De las majadas al Otero.
25. L. Ruiz Contreras. Palabras y plumas.	57. Joaquín Dloenta. Cosas mías.	86. A. Pestana (OaTel). Cuentos.	119. E. Marquina. Juglarías.
26. R. Sepúlveda. Sol y Sombra.	58. López-Silva. De rompe y rasga.	87. Angel Guerra. Al sol.	120. Gabriel Miró. Los amigos, los amantes y la muerte.
27. J. López-Silva. Migajas.	59. Antonio Zozaya. Instantáneas.	88. T. Dostolévsky. Alma infantil.	
28. F. Pí y Margall. Trabajos sueltos	60. J. Zahonero. Cuentecillos al aire	89. E. de Amicls. Aire y Luz.	
29. E. P. Bazán. Arco iris, cuentos.	61. L. Taboada. Colección de tipos.	90. L. Garola de Giner. Valentina.	
30. E. Rodríguez Soñs. La mujer, el hombre y el amor.		91. E. de Amicls. Manchas de color.	
31. M. Matoses (Oorzuelo). ¡Aleluyas finas!		92. Voltaire. Zadig y Micromegas.	
32. E. Pardo Bazán. Por la España pintoresca (viajes).		93. M. Ugarte. Mujeres de París.	
		94. Obras menores de Cervantes.	

PRECIO DE CADA TOMO: DOS REALES

NOTA. — Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliuranses del Giro Múttu o be en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitg, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, además, un ral pera certificar. Als corresponsals se'ls otorguen rebaxes.

BERSAGLIERE IMPACIENT

L'ex-al·liat.—Esperi's, home, encara falten tres minuts!